

**Colección
Meiga Moira**

Bandeiras negras

Ana María Galego Gen

BANDEIRAS NEGRAS,
de
Ana María galego Gen
obtivo no ano 2012
o V Premio de Literatura Infantil e Xuvenil
Meiga Moira convocado por Baía Edicións.
O Xurado estivo composto por
Carlos Paulo Martínez Pereiro,
actuando como Presidente,
Marica Campo, Dores Fernández López,
Belén López Vázquez e Andrea Maceiras.

Bandeiras negras

Ana María Galego Gen

BAÍA EDICIÓN S

Ana María Galego Gen

Naceu en Ferrol, 1970. É licenciada en Filoloxía Hispánica pola Universidade da Coruña (1993). Actualmente exerce como profesora de Lingua Castelá e Literatura no Ensino Secundario, traballando no presente ano académico no IES Castella Vetula (Medina de Pomar, Burgos).

Publicacións e premios literarios:

Non era tempo de cacharelas, Terceiro premio no I Certame de Narrativa Curta (Consellería de Medio Ambiente, 1999). *O malfadado ano no que perdín a moza por culpa dun robot, porque as desgracias sempre veñen mal*

acompañadas, gañadora do II Certame de Narrativa Breve USC, 2001 (Servizo de Publicacións da USC, 2003). *O porco que perdera a cabeza*, gañadora ex aequo do Premio “Estornela” de Teatro para Nenos (Fundación Neira Vilas, 2004. Edicións do Castro, A Coruña, 2005). *As aventuras de Nice Rod*, finalista do 18º Certame de Narracións Breves “Manuel Murguía” (Deputación da Coruña. Volume colectivo *De eirugas a boboretas*, 2010). *Don Matute e a árbore que falaba*, 2º premio no I Certame de Textos Teatrais “Manuel Rey Posse” (Liceo Casino de Vilagarcía de Arousa, 2011). *Es ojo porque te ve*, 2º premio (adultos) no I Concurso de Relatos “Río Órbigo” (2011). *Neiges d’antan*, 2º premio no Certame “Ánxel Fole” (Concello de Lugo, 2012). *Tres mil setenta caracteres*, 2º premio no Certame “Happycurtis” (Concello de Curtis).

Traducións ao galego de *Boward et Pécuchet* (2005), de Flaubert, de *La cousine Bette* (2008) de Balzac, e de *Le cousin Pons* (2012). Estas traducións están publicadas na Editorial Toxosoutos.

Fotografía: Quique Ugarte.

Para Ibai Helguera, Quique Ugarte e Cecilia Rubio.

E para os demais.

Capítulo 1: Bonnet

Cando un nace, non sabe nada de si. Non sabe como se chama a terra na que abre os ollos por primeira vez nin o nome que levará o resto da vida. Cando un nace, chora e berra por instinto de supervivencia, como calquera cría de calquera animal, e se ten sorte haberá ao seu carón alguén que coide del e lle dea comida e abrigo.

Cando eu nacín, a miña nai chamoume Providence porque era o nome daquela terra, e non hai que buscarlle máis voltas. Ela non pensaba que os nomes puidesen ter ningún significado especial, ningunha influencia sobre o destino. Eu tampouco o penso. O destino faino un mesmo, aínda que poida parecer que todo está decidido e que só nos queda xogar as cartas que unha banca descoñecida deu cando non estabamos aínda na partida.

E, no meu caso, parecía que todo estaba decidido dende o momento no que dei o primeiro be-

ro da miña existencia. Nacera muller, era negra e miña familia era escrava duns colonos brancos. Que había que elixir? Nada, abofé. Nacera escrava e condenada a aturar días e noites de miseria, medo e traballos, como os meus pais, ata o día no que, esgotada por unha vida que non se podía chamar vida, dese o derradeiro alento. Eu era o mesmo que un animal da granxa, unha vaca ou un porquiño que nace e ao que o amo, dende a porta do cortello, considera e taxa con calma pensando canto lle pode sacar. Os escravos negros son como os animais, e deben aprendelo dende que nacen.

Eu aprendino ben cedo. Se pecho os ollos, non son quen de lembrar a miña familia. O meu pai era Tom, e a miña nai Grace, pero case non teño lembranzas dos meus irmáns. A derradeira vez que os vin eu tiña nove anos, e xa pasaron dezasete. Nunca saberei se viven ou non. Nunca saberei se lembran a Providence.

Dende que fun capaz de valerme por min mesma, xa me puxeron a traballar. Sempre había traballo que facer na granxa: axudar á vella Cathy coa bogada, quitar as herbas nos campos para que os agromos medrasen aproveitando ben o esterco, limpar o millo. Un escravo empeza a traballar can-

do é capaz de sosterse enriba dos pés, e descansa cando morre.

Cando eu tiña nove anos (sabíao porque, segundo dicían, pasaran nove anos dende o grande incendio do almacén dos Jefferson, un suceso que aínda era rememorado nas noites de verán), produciuse un acontecemento na casa grande: a filla máis nova, Edith, ía casar cun cabaleiro que vivía lonxe, nunha illa chamada Barbados, unha illa da que ninguén de nós escoitara falar. A noticia, nun principio, provocou alegría entre os escravos. Edith era caprichosa e malcriada, todo o mundo falaba do mal carácter que tiña, e mallaba nos negros da casa da casa polo mínimo motivo. Ninguén a ía botar en falta.

Eu non a ía botar en falta. E digo isto porque eu ía marchar con ela á afastada illa de Barbados. Eu era parte do enxoval: caixas e vultos cheos de vestidos e de xoias, de chapéus e de luvas, de parau-gas con lazos e de zapatos con máis lazos, unha cadeliña con longas guedellas brancas chamada *Miss Bárbara* e varios escravos negros. Negros aos que se arrincaba do seu fogar, do leito coñecido e da calor da nai. Igual que se arrinca a unha cadela do resto da camada. A ninguén lle importa.

Á miña familia importáballe, claro. Pero iso tanto daba. Eles eran os amos, nós os escravos. Eles eran brancos e nós negros, e non había máis que falar. No caso de que alguén falase. Pero aos negros afaciánnos a calar e a obedecer a golpe de látigo. Así que ninguén dixo nada.

Eu tiña medo, claro, e só nove anos. Pero o medo, como dicía antes, é unha das poucas posesións que temos os pobres e que ninguén nos vai quitar nunca. E coa alma chea de dor e de medo empecei unha nova vida. Unha de moitas, aínda que non o imaxinaba.

Os primeiros anos transcorreron sen alteracións nunha vida predicible, chea de rutina e de traballo. Eu traballaba na bogada da casa, xunto con dúas mozas máis, Faith e Dora, vixiadas e supervisadas pola vella señora Douglas, unha muller de orixe inglesa que levaba moitos anos ao cargo da casa. Contaban cada prenda e cada peza de tea escrupulosamente: calzóns, camisas de durmir, panos... Era increíble a cantidade de roupa que os amos botaban a lavar, e pobres de nós se faltaba aínda que só fose un pano de mesa. Pero todos os escravos estabamos arrepiados ante os castigos da señorita Edith, agora señora Bonnet, que incluían

golpes nas plantas dos pés, queimaduras con cigarros acesos e outros castigos polo estilo.

Cando pasara pouco tempo dende que fixese os catorce anos, dixéronme que ía ser a doncela da señora Bonnet. A outra rapaza que ocupaba o posto “tivera un accidente”. En realidade, saltara dende unha rocha dos cantís. Non podía imaxinar canto sufrimento tivo que aturar para tomar semellante decisión. Eu quería sobrevivir, pero máis que sobrevivir quería vivir, aínda que tampouco tiña moi claro por que teimaba en vivir para levar unha vida semellante. Pero o que non ía facer era renderme.

Laváronme, refregáronme ben e puxéronme un vestido novo e unha cofia na cabeza, que recollía os meus cabelos trenzados. Despois fun á habitación da dona da casa.

Estaba chea de cortinas e mobles, todo en cores brancas e douradas. Eu nunca tal vira. A señora Bonnet olloume de arriba abaixo.

—Supoño que servirás. Como te chamabas?

—Providence.

Non vin chegar a labazada. Para ser tan mexericas, a señora Bonnet batía forte.

—Providence, “señora”. Non o esquezas.

Non o esquecín, aínda que o sangue me fervía. Aquela ía ser a miña vida no sucesivo: vestir á “señora”, peiteala, recoller toda a roupa que ciscaba polo chan, coidar da cadeliña, levarlle as bandexas coa comida... e andar de puntas para non incomodala.

Non durou moito.

Uns días despois, os meus amos ían celebrar un baile para os colonos brancos que vivían na illa. Eu apenas vira o amo, un home aínda novo, fraco e roxo, quen, segundo os criados, nos últimos tempos estaba a comportarse dun xeito raro. Víaselle moitas veces no peirao, preguntando por barcos, se era mellor unha balandra ou unha goleta, a maneira de aproveitar mellor o vento... O señor Bonnet non entendía de navegación, así que a xente pensou que era un novo divertimento de rico.

A noite do baile, a miña ama estreaba un novo vestido. Estaba estirado enriba do leito. Era de cor verde clara, cunha gran saia amidonada e un escote con forma de U, e con moitos lazos e repinicoques. De cor verde clara... ata que se me escorregou a bandexa coa merenda, e o té e a compota deixaron manchas escuras na saia do vestido.

—Maldita negra zoupona! —berrou a señora Bonnet, coa cara dunha viva cor encarnada.

Edith

Tremín como un vimbio. Se a señora Bonnet normalmente era capaz de anoxarse porque o té estaba moi doce ou porque as torradas estaban queimadas, agora era quen de mallar en min ata deixarme feita un farrapo. E non esaxero.

Cando alcei os ollos vin, arrepiada, que a señora Bonnet tiña un látego na man. Non unha fusta das que se usan para os cabalos. Non. Un auténtico látego de negreiro, como os que vira empregar tantas veces aló en Providence.

Escoitei como rachaba o aire, e logo sentín a dor máis intensa que experimentara na miña vida. O látego batérame no ombro, fendendo a pel e a carne ata o óso. O sangue empezou a xurdir. O látego volveu estar pronto para saltar.

—Edith, polo amor de Deus!

A dor enchérame os ollos de bágoas. A través delas, vin o señor Bonnet que suxeitaba o brazo da súa muller.

—Déixame, Stede! Vou matar esa negra porcóna! Mira o que lle fixo ao meu vestido!

O señor Bonnet non mirou o vestido da súa muller senón, para o meu pasmo, o ombro do que escorregaba o sangue.

—Rapaza, vai á cociña e que che curen iso.
Lisca!

Obedecín, correndo a todo correr e deixando un regato de pingas escuras ao meu paso.

Despois de me curaren o ombro, fiquei nas cociñas. Non sabía que facer: se volvía á casa grande, a señora Bonnet castigárame dun xeito atroz, se cadra ata deixarme malferida ou eivada para toda a vida. E non podía marchar: aos escravos fuxidos ás veces deixábanos sen un pé para que non o intentasen outra vez.

Fun á corte, preto dos cabalos. Xa era noite pechada e o baile fora suspendido, segundo me dixera a cociñeira, «porque a ama tiña dor de cabeza». Non se escoitaba nada na casa grande.

De repente, sentín o son duns pasos. Sexa quen for, camiñaba do xeito máis silandeiro posible. Quedei pasmada ao ver que era o amo, cargado cunhas alforxas. Empezou a poñerlle a sela ao seu cabalo. Eu non sabía que facer, pero nun intre tomara unha decisión. O amo sempre fora bo comigo.

—Señor...

Virouse sobresaltado.

—Ah, es ti. Que queres?

—Non sei que facer, amo. Teño medo de ir á casa...

Suspirou. Sentou enriba dun montón de palla e prendeu a súa cachimba. Pensei que era ben fácil que todo ardese.

—Marcho, rapaza. Todo na miña vida ata agora foi un erro —parecía falar para si, mentres ollaba os debuxos que facía o fume no aire da noite—. Nunca debín casar con ela. Non é boa. Non o é. Mira a quen llo vou contar —miroume—. Case quedas sen brazo. Así que marcho. Esta vida rematou para min.

Envexei aquela liberdade de decidir, de inventar unha nova vida. El podía, eu non. Eu non?

—Léveme con vostede —murmurei.

—Non podo. Ao lugar onde vou non poden ir as raparigas.

—Aínda que sexan negras escravas?

—Non.

Pensei con rapidez. Tiña que convencelo.

—Se volvo á casa, a señora vaime castigar.

Non dixo nada. Eu seguín:

—E non vai estar vostede para suxeitarlle o brazo. Non o fará ninguén.

Despois duns intres, levantou a cabeza.

—Como te chamas?

—Providence, amo.

—Non podes vir comigo sendo unha moza. Agora... agora serás Chris, é un bo nome. Busca por aí algunhas roupas do mozo que coida dos cabalos. E trae unhas tesoiras. Cómpre cortar esas guedellas. Tes que converterte nun mozo, e ninguén debe sabelo. Entendes? Xogas o teu pelexo. E non é unha ameaza, rapariga. Entendes? —repetiu.

Entendín. Aquel home estaba a salvarme da morte, incrivelmente. Un amo branco salvando unha escrava negra. Increíble.

—E outra cousa —engadiu—. Xa non son o teu amo. Es libre. En adiante, rematou o de “señor” ou “amo”. Serei o capitán Bonnet.

Xa o dixen. Increíble.

Aquela noite embarcamos no barco que o capitán equipara ás agachadas, unha fermosa balandra chamada *Revenge*, con setenta homes a bordo e dez canóns. Eu era Chris, o grumete, e decateime axiña de que ser home era moito máis vantaxoso que ser muller. Afixérame decontado a ser un mozo, e ninguén sospeitaba quen era en realidade. Naquel tempo non o sabía, pero había outras mu-

lles en barcos piratas. Mary Reade, Anne Bonny, por exemplo, que navegaron con Rackham, tamén facéndose pasar por homes. E seríamos máis, supoño, pero estivemos tan agachadas que nunca soube- mos as unhas das outras, e nunca o mundo soubo de nós. Mulleres tan afoutas, ou tan desesperadas, que decidiron loitar no canto de laiarse.

O capitán Bonnet tiña o espírito aventureiro, e estaba cheo de ilusións. A primeira vez que izamos no mastro a súa bandeira encheuse de orgullo, e eu tamén! A bandeira tiña unha caveira sobre un óso, cun cravo a un lado e un corazón ao outro. Era a bandeira do capitán Bonnet, e nós eramos a súa tripulación!

Pero as ilusións non abundan para ser un bo capitán pirata. De feito, están de máis. Bonnet non tiña o carácter que posuían Charles Vane, Bartholomew Rogers ou Jack Rackham. Nin Flint, sobre todo. Non sabía nada de navegación. Nin de saquear barcos, se imos a iso. Mentres iamos de Barbados a Virxinia asaltamos varias naves, e asistín a abor- daxes, e vin o medo nos ollos dos nosos prisioneiros. Non lembro todos os nomes: *Turbet*, *Young*... Deixa- bámoslos sen provisións... e dabámoslles outras, en troques. Máis que piratas, semellábamnos tendeiros

ambulantes. E, a fin de contas, non parecía mala vida. Ata que chegou Teach. Edward Teach, máis coñecido como Barbanegra.

Atopamos o seu barco, o *Queen's Anne Revenge*, cando iamos a Nova York. Todos oíramos falar de Barbanegra, pero aínda sinto un estremecemento ao lembrar a primeira vez que vin a súa bandeira, un demo esquelético sostendo nunha man unha copa e na outra unha lanza dirixida a un corazón vermello do que caen pingas de sangue. Aquela bandeira non era un bo agoiro para ninguén.

A tripulación non era coma nós: eran máis sanguinarios, moito máis duros. E moito máis raxoseiros. Sobre todo Teach, que impresionaba a calquera con aquela barba inmensa e salvaxe chea de trenciñas atadas con lazos. Pero tras aquela barba había unha cabeza que pensaba, e o que pensaba ninguén o sabía.

O coitado de Bonnet asociouse con Barbanegra, quen lle parecía un pirata máis experimentado. E vaia se o era! O primeiro que fixo Teach foi quitarlle ao meu antigo amo o mando da *Revenge* e darlo a un dos seus homes, un tipo chamado Richards. E despois, cando capturamos outra presa, un barco chamado *Adventure*, Bonnet seguiu sendo

alguén a quen non se tiña en conta. Teach puxo como capitán da nova nave ao seu segundo, Israel Hands... un home a quen volvería ver moito tempo despois.

Naqueles días, o rei inglés promulgou un edicto no que daba o seu gracioso perdón a aqueles piratas que deixasen tan mal camiño. Seica moitos homes preferían arriscar a vida fóra da lei antes que traballar honradamente nos barcos do seu soberano... se cadra porque o trato era moito máis humanitario, pero de certo que ningún dos almirantes e lores británicos tería pensado xamais niso. Sorprendentemente, Barbanegra decidiu acollerse a aquel perdón, e Bonnet, que cada día se decatava máis de que a vida de proscrito non se lle daba moi ben, seguiu o exemplo de Teach, e, como se fose o recadeiro, marchou coa *Revenge*, cuxo mando recuperara, a Saint Thomas, a buscar os indultos, deixándonos a varios de nós no *Anne's*.

Eu fixera amizade con algúns dos tripulantes que embarcaran en Barbados, ao principio da carreira de Bonnet, e aínda lembro nomes: Daniel Perry, Jonathan Clarke, William Eddy, a quen todos chamaban *Eddy*, e o indio Joe. Non se chamaba Joe,

pero ninguén coñecía o seu nome verdadeiro. Era un indio semínola, e ninguén soubo nunca como acabou a bordo dun barco como o *Revenge*.

Cando o capitán Bonnet marchou inxenualmente a buscar o perdón do rei, nós, os de Bonnet, fixemos todo o posible por ficar xuntos. Non eramos uns xanciños, pero de Barbanegra un podía agardar calquera sorpresa.

Como a xogada que fixo o moi raposo.

Case tan axiña como as velas do *Revenge* desapareceron no horizonte, Teach empezou a sacar todo o que tiña algún valor do *Anne's* e a levalo ata o *Adventure*. Estaba claro que ía abandonar a súa vella nave. Só había un problemiña de nada: non cabiamos todos no *Adventure*, e entón Teach achou a solución máis simple: se non cabiamos algúns teríamos que quedar en terra. Ou non?

Dezasete homes. Fomos dezasete os que quedamos abandonados naquela illa maldita, preto de Topsail. Sen comida, sen botes, sen un triste madeiro co que poder fabricar unha barquiña. Aínda lembro as caras dos homes de Barbanegra cando marcharon. Will Cunningham, un artilleiro, ría a eito, o moi maldito. Hands seica tiña piedade de nós, a xulgar pola expresión da súa cara, pero non

ía discutir as ordes do seu capitán. Ninguén discutía as ordes de Barbanegra.

Dicir que eu estaba desacougada é dicir pouco. Moi pouco. Nos días felices a bordo da *Revenge*, escoitara moitas veces aos mariñeiros contar historias arrepiantes sobre homes abandonados en illas que eran só area e pedras; e aquelas historias falaban de asasinatos e de canibalismo. Eu era negra e non tiña nin quince anos. Empezarían polos máis febles?

Tentei manterme preto do indio Joe. El, pola súa parte, sentara xunto dunha rocha grande, e ficara alí, sen moverse. Como unha estatua de pedra.

—Pensas que imos morrer, Joe?

Os ollos, pequenos e grises, semellantes a dous anaquiños de aceiro cravados naquela faciana da cor da terra, fitáronme un segundo antes de mirar outra vez para adiante.

—Todos imos morrer. Os homes nacen e murren, é o seu destino.

Esperaba algo máis que unha frase que podería dicir calquera rapaciño que soubese falar. Non era o que eu quería escoitar, e decatouse.

—Tes medo, pequeno Chris?

Non me importou confesalo.

—Teño.